

Gladnyhet: Kafeen er vår igjen!

Nye eiere og drivere av Skåtøy kafe AS er igjen lokale Skåtøyfolk!

Fastboende, våre sommergjester, og alle Skåtøys venner ønsker Jan, Susanne og Charlotte lykke til med deres satsing og tro på lokal trivsel, og på egne arbeidsplasser. Vi gleder oss!

Tor D

Mars 2023 nr 143

Skåtøy Flaskepost

epost: skatoy.flaskepost@gmail.com
mobil: 90678830

Skåtøy

Ja, vi elsker dette landet
Som det stiger frem
Furet, værbit, over vannet
.....

Hadde Bjørnstjerne Bjørnson vært geolog hadde han trolig skrevet, "opp av" i stedet for "over" vannet, i nasjonalsangen vår.

Skåtøys geologiske historie i "tørr" tilstand er kort. For 10000 år siden dukket; Darefjellkollen, Stormyheia og Kobberåsen på Skåtøy opp som tre båer i havet.

Når isbreene forsvant var landhevingen størst til å begynne med, og har i de siste 1000 år vært på ca. 3,4 mm pr år. I de siste 30 år er 3,4 mm omtrent det samme som årlig økning i havnivå forårsaket av global oppvarming.

For ca. 4500 år siden steg Jomfruland opp i vannskorpa. Så etter hvert ble da alle de blankskurte holmer og skjær, som Skåtøy besto av den gangen, skjernet mot tung sjø. Skog og vegetasjon kunne

etablere seg, og senere ble gammel havbunn tørrlagt, og det ble mulig for folk å bosette seg her. Imidlertid er det ingen arkeologiske funn på Skåtøy eller i øydistriktet som bekrefter en veldig tidlig bosetning.

Det er gjort sporadiske arkeologiske funn på øyer og langs kysten, men det er trolig redskap mistet her og der, av folk som drev med sesongbasert jakt og fangst i skjærgården.

Når Skåtøy og andre øyer først ble bebodd vet vi ikke, men det er gjort enkelte observasjoner som indikerer noen tidlige menneskelige aktiviteter.

Observasjonene er ikke vitenskapelig undersøkt, men de er i det minste registrert på etterfølgende kart:

Kulturminnesøk (kulturminnesok.no)

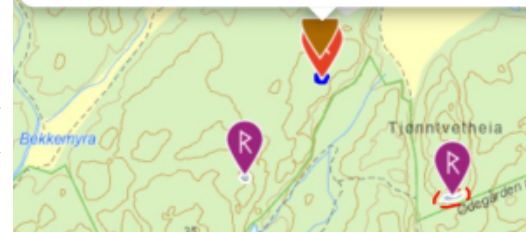
To observasjoner nær "Flaudalen" er datert til "Førreformatorisk tid" (altså før 1537) og beskrivelsene er som følger:

12 små steinrøyser, lokalisert innenfor 4x5 meter, ligger på et høydedrag mot et

0, Tradisjonslokalitet

Kragers, Vestfold og Telemark

Datering: Førreformatorisk tid
Vernestatus: Uavklart

flåg i sørhelning mot nord og øst, minner om små varder, oval sirkulær plassering, jevnstore med 0.70m dm+ 0.4 m h. 1,5m avstand.

Steinlegging av 13 mindre røyser i en sirkulær form, konstruksjonen består totalt av 16 mindre røyser, hvor 3 ligger utenfor sirkelen og en sentralt i, ser ut som noe utast av stein mot vest og nord.

Siden observasjonene ikke er vitenskapelig undersøkt falt det seg naturlig at

lokale forståegpære, som samlet seg for en fredagspils i "Bekkestua", foretok en synfaring med etterfølgende debatt om hva dette kunne være?

I kupert terreng tok vi oss over til stien i "Flaudalen" og kravlet oss opp på fjellknausen til funnstedene.

Vi fikk gode vibber ved oppstigning fra stien der det viste seg en menneskeskikkelse, formet av av lys kvartsstein, i en stor steinblokk på vei opp til den søndre steinsirkelen.

Den søndre sirkelen er vanskelig å se, da den er overgrodd av vegetasjon, så vi konsentrerte oss om den nordre, hvor bildet over viser tre av de små røysene.

Vi la merke til at nær den søndre sirkelen var det, som så mange andre steder på Skåtøy, sprengt ut litt fjell for å sjekke ut en kvarts/feltspat forekomst. Som bildet viser ser det ut til at steinrøysene i sirkelene er menneskeskapt. Funnet er ikke noe "Stonehedge" akkurat, og ingen av oss følte tegn til "vibber" fra ritualer utført av skåtøyske urinnvånere fra før 1537?

Det var bare å gå tilbake til Bekkestua for å se om en fredagspils kunne hjelpe på sensitivitet og intellektuell kapasitet til å løse sirkelmysteriet. Vibbene uteble fortsatt, kunne dette være et resultat av barns lek for en generasjon eller to siden? At det fins to lignende sirkler taler vel mot barneteorien, likeså at det ikke ser ut til å være løs stein fra naturens side tilgjengelig i nærheten av den nordre sirkelen. Vi la også merke til at steinen brukt i de små røysene så ut til å være utsprengt småstein, og ikke naturlig avrundet småstein fra istiden.

Jeg forsøkte meg med en teori om at siden det var prøvesprengt etter kvarts/feltspat ved den søndre sirkelen, kunne utsprengt stein derfra være brukt til å markere forekomstens utbredelse. Mot dette taler at, hvorfor i all verden skulle man bære så pass mye stein 150 m til den nordre sirkelen for dette formål.

Sirkelene er utvilsomt menneskeskapt, men foranledning og formål forblir så langt et uløst mysterium. Hvis vi ser rundt oss på Skåtøy, i nåtid og i manns minne, har folk her ute drevet med mye rart, som ofte fortøner seg uten mål og mening. I så henseende kan vi jo håpe og tro sirkelene er en form for særegenhet og positiv galskap som lever videre den dag i dag.

Åpent møte om boplikt - voksenopplæring på Skåtøy 7 mars.

Lærte vi noe?

Jeg kan bare svare for meg selv, men lærte jeg noe nytt om boplikt i forhold til det jeg kunne fra før av?

Mine forkunnskaper om boplikt var at: Bak regelverket om boplikt ligger en god politisk intensjon;

Bolighus i distrikter, der mange hus også er attraktive for ferieformål, bør kunne kjøpes til en "vanlig" pris for fastboende hus i området. Ønsker vi å ta vare på tradisjoner, kystkultur, kvaliteter og det særpreg som ligger i å ha fastboende på øyer og langs kysten, må både hyttebygging og fast bosetning reguleres;

Kragerø kommune er unik i Oslofjordområdet med sin utrolige skjærgård og strandlinje, med 450 øyer og holmer, der 6 av øyene fremdeles har fast bosetning.

Hyttebygging i strandsonen er nå strengt regulert. Ser vi på natur og sjø er tålegrensen for antall hytter er trolig allerede nådd av miljøvernshensyn, men også for trivsel både for fastboende og sommergjester.

Strandlinja, skjærgården, lokalmiljøet og nærheten til Oslo fører til et vanvittig prispress på feriesteder. Dette gjør at eiendomsutviklere og andre spekulanter kaster seg over alle typer eiendommer

med et potensiale for ferieformål.

Opp gjennom årene har jeg, og mange med meg, observert at regelverket og/eller oppfølgingen av boplikt åpenbart har store mangler, slik at mange bolighus ved salg/overdragelse likevel ender opp som feriesteder. Det forteller meg regelverket om boplikt er et dårlig verktøy, men det er det eneste vi har, og derfor tror jeg vi bør beholde boplikten.

På møtet lærte vi (jeg) at et bredt flertall av kommunenes politikere, og de aller fleste deltagerne var for boplikt. Det kom også fram at det trolig er svært få blant alle de tidligere boligene, som nå står tomme om vinteren, der regelverket om boplikt ikke overholdes i en juridisk forstand (ref. av 11 mistenkelige saker på Levangsheia var det kun en som ikke hadde jussen i orden).

Da boplikten ble innført for ca. 40 år siden fungerte den bedre, det skyldes ikke jussen, men at både selger og kjøper trolig hadde fått en god oppdragelse hjemme og utøvde vanlig god folkeskikk. De forholdt seg til intensjonen med boplikt, og det var naturlig å selge huset til en fastboende. Men idyllen varte ikke lenge, enkelte advokater var først ute, sunne holdninger og folkeskikk ble trumfet av jussen, og smutthullene i regelverket ble benyttet til eiendoms-

spekulasjoner for egen berikelse i et ekspansivt hyttemarked.

Enda verre ble det når eiendomsmeaglerne gjorde sitt inntog i de grisgrendte strøk. Det var patetisk å bli "voksenopplært" om boplikt sett fra bransjens representant på møtet. Han, som til og med kom fra en øy, fortalte "hvor glad han var hver gang han klarte å selge et fastboende hus til en fastboende". En eiendomsmeagler er jo den første som møter selgeren i prosessen ved salg av hus, og i kofferten har han hele pakka med lettvinde ordninger som juridisk sikrer at boplikten kan overholdes. I forbifarten glemte han å nevne at hans provisjon ofte kan mer enn dobles dersom han klarer å selge et hus til ferieformål. Hvilke muligheter det er for å omgå boplikten bruker eiendomsmeaglerne også ofte aktivt i sine salgsannonser og prospekter. Denne bolken av voksenopplæring holdt ikke mål hverken pedagogisk eller innholdsmessig. Det hadde kanskje vært like godt å gjøre som den andre instansen, kommunens byråkrater som også er med i prosessen med godkjenning og oppfølging ved salg av hus, de glimret med sitt fravær.

Etter møtet ser jeg at ordføreren beskyldes for å oppfordre befolkningen til angiveri ved brudd på boplikten.

Jeg oppfattet stemningen på møtet 3

annerledes. At øyfolk, kystfolk og de politikere vi har valgt, bryr seg om, engasjerer seg og ønsker å ta vare på og videreutvikle fastbosetting synes jeg er positivt. Når dagens regelverk fungerer dårlig, er det desto viktigere å tydeliggjøre våre holdninger både politisk og i lokalmiljøet. Slik holdning preller trolig av som vann på gåsa på eiendomsmegler, eiendomsutviklere eller advokater, men kanskje en og annen kjøper tenker seg om hva det betyr for lokalmiljøet om et hus kjøpes til ferieformål, i et lokalmiljø der de også skal feriere og trives i ettertid.

Man er selvfølgelig ikke nødt til å benytte "megler-smutthull" i boplikten, ved salg et hus til fastboende. Hus kan jo selges, både uten eiendomsmegler, og uten å ty til jussens "juksemuligheter".

Jeg håper og tror at mange av Skåtøys sommergjester også ser verdien av en levedyktig fast bosetning på Skåtøy og vil støtte oss i kampen for å overleve.

Ordet bolyst klenger utvisomt bedre enn boplikt. Men bolyst alene er ikke nok, fordi de aller fleste som ønsker å bo på landet, har ikke mulighet til å konkurrere med "hyttepriser" på boliger.

Det kan sies mye mer om boplikt, kom gjerne med dine ytringer og synspunkter om dette i Flaskeposten.

Tor D

Månedens kunstner.

Vi går i fotsporene utøvende kunstnere som har tråkket rundt på øya vår, i gammel og nyere tid.

I 2008 ble forfatteren Tove Nilsen hanket inn som konferansier på Skåtøy Vise og Poesifestival, hvor hun åpnet denne:

"Jeg er stolt over å få åpne denne festivalen. Selv om jeg ikke kan skryte på meg å ha røtter på Skåtøy, så tilbrakte jeg mine barndoms somre på 60- og 70-tallet her ute. Den gang fantes det ingen festival på Skåtøy, men vi hadde da Skåtøydagene", mimret Nilsen og sa videre **"noen vil ha fastland, jeg vil ha øyer"**.

Hun kunne også røpe at hun skrev på en bok der Skåtøy var et av hovedtemaene, og i 2011 kom boka **"Øyer i hjertet"** ut på Oktober forlag.

I 2010 og 2012 ble hun "bokbadet" av Cathrine Krøger på Skåtøy kafe og i 2013 var hun tilbake på festivalen med en litterær vandring på sine barndoms stier på Skåtøy.

Tove Nilsen satt pris på å komme tilbake til sitt barndoms ferieparadis og i boka deler hun sine erfaringer og opplevelser med oss alle.

Fra sommeren 1963 av, flyttet Karl Anton Larsen, kona Åse (Rasmussen) og sønnen Kalle (som så mange andre familier på Skåtøy) ut i bryggerhuset, da hovedhuset ble leid ut til familien Nilsen fra Oslo.

I noen sommeruker overtok Tove gutterrommet til Kalle, og med barnets åpne sinn og naturlig nysgjerrighet utforsket hun Skåtøys folk, dyr og natur.

Tove "oppdaget"; Josef Rogn i butikken, Harbo Larsen i posten, brødrene og ungkarene Markus og Trygve Markussen, Utleieren Åse Rasmussen, og ikke å forglemme de barnløse småbrukerne på Ås, Olav og Ågot Arnoldsen.

Disse stedene og menneskene utgjør en viktig del av øyas nære forhistorie. Vi som bodde her på den tiden husker disse karakterene godt, men ingen lokale har skrevet ned alle små og store fortellinger om særpregede mennesker og steder.

Derfor er det flott at Tove Nilsen har skrevet litt om dette i boka si. Hennes skildringer er en del av vår lokalhistorie sett med barns øyne. Jeg er noen få år eldre enn Tove, og kjenner godt igjen hennes opplevelser og inntrykk. Som barn beveget vi oss i det samme lanskap og virkelighet, der vi så og opplevde de samme tingene, forskjellen var vel at vi

Bilde (ca 1970) viser Tove Nilsens sommeridyll i Skåtøybukta. Byggerhuset familien Larsen flyttet ut i var gammelt og forfallent, men helt grei bolig for noen sommeruker. Huset kaltes skjærhuset og va trolig et av de eldste bygg på øya.

som bodde her så på alt som dagligdagse selvfølgeligheter, mens det for Tove var mer ukjent, nytt og spennende.

Noen år senere ferierte familien Nilsen også på Bangors pensjonat på Skåtøyroa.

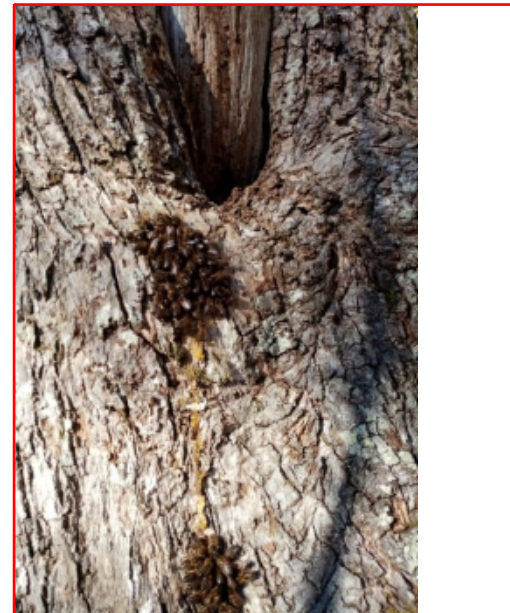
Derfra skildres et godt gammeldags pensjonatliv. Pensjonatet var fjernt for oss lokale barn, men det er ikke tvil om at der satt sjelen i veggene, slik det fremdeles fornemmes på Portør Pensjonat.

Kråkeslottet, "Bangors pensjonat", ble solgt og brent ned for å gi plass til Oslo Lysverk sine feriehytter.

Tenk hvilken perle det kunne vært i dag for Skåtøy og Kragerø!

Våren — som kom og gikk

1. mars sendte Svein Nilsen Flaskeposten et bildet av svermede bier i en gammel eik i med kommentaren: **Det er vår!**

Ikke lenge etter kom kulda tilbake for en ukes tid. Heldigvis unngikk vi sjøis, men det evinnelige holkeføret holdt seg.

Så langt har mars fortonet seg grå, våt og kjølig mot fjorårets varme og tørke. Med 60 mm nedbør hittil i mars ligger både natur og hobbydyrkere bedre an enn ved fjorårets tørke. Men skjebnen til våryre svermende bier er ikke kjent.

Årsmøte Skåtøy Vel 21.02.2023.

Referatet omfatter vanlig årsmøte saker og et innkommet forslag vedr. Boplikt.

Fra referatet klipper vi ut valg av nytt styre og årsmøtevedtaket vedr. boplikt.

Det nye styret består av:

Randi Roer gjenvalg, Vidar Ødegaard gjenvalg (for et år), Nina Haugland, Torbjørn Huseland, Irene Dåvøy
Kasserer: *Hans Kristian Høyvarde, han har ikke møteplikt.*

Vara: *Siv Ingunn Skoe, Inger Lise Thoresen*

Innkommne saker; Tiltak boplikt.

Styret i Skåtøy Vel tar saker som gjelder mistanker om manglende boplikt opp til vurdering. Er vi usikre, sender vi et varsel om mulig brudd på boplikten til kommunen og ber dem følge opp saken.
(Teksten over ble enstemmig vedtatt)

Tor D

Referat åpent møte «Voksenopp-læring» om boplikten 07.03.23.

Møtet ble arrangert av Skåtøy Vel. Leder Randi Roer ønsket velkommen og orienterte kort om hvorfor: «Vi er usikre på regelverket og ønsket orientering og diskusjon om regelverket». Skåtøy Vel er bekymret for at mange hus med boplikt brukes som hytte. Vellet ønsker tilflytting.

De andre velforeningene i skjærgården og de politiske partiene var invitert spesielt. Mange stilte opp og kom med innspill.

70 personer deltok på møtet, mange fra fastlandet.

Ordfører Grunde Knudsen orienterte om nåværende lovverk. Hans viktigste punkter tas med her.

- Boplikteiendommer skal bebos fast. Regelen med antall døgnhvile i boligen er opphevet (2009).
- Eier skal bo på eiendommen eller leie ut til noen som bor der.
- Det er pr. nå tillatt at det leies ut en hybel og at boplikten på den måten overholdes.
- Eier skal være folkeregistrert på eiendommen.

Ordføreren orienterte om at han og politisk ledelse fra flere kystkommuner (Arendal og Risør bl.a.) nylig hadde vært i departementet med følgende ønske:

- Plikt til å bebo eiendommen økes fra 5år til 10 eller 15 år.
- At det kun skal være barn som kan arve, ikke søskenbarn f.eks.
- At huset måtte bebos i 70% av boligens areal. Ikke lenger være lov å bare leie ut en hybel for at boplikten skal overholdes.

Etter ordføreren orienterte Kent Andersen fra Sørmeglereen om arbeidet deres

ved salg av boplikteiendommer. De er bl.a forpliktet til å få kjøperen til å under- tegne på at de skal bebo eiendommen.

Nina Haugland ledet møtet på stødig vis.

Kommunen håper at det snart er på plass folk i administrasjonen som kan følge opp sakene. Han innrømmet at kontrollen har vært for dårlig i det siste. Plan og bygg kontoret har hatt utfordringer med stor saksmengde og for få folk. Her lopte ordføreren snarlig bedring.

Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Senterpartiet (ordfører), Miljøpartiet de grønne, Rødt og Venstre stilte og kom alle med innspill. Alle bortsett fra Fremskrittspartiet støttet at vi bør skjerpe inn regelverket og at partiene som var tilstede vil beholde boplikten.

Fremskrittspartiet ved Iver Juel pekte på alle hullene i lovverket og at det var altfor lett å omgå regelverket. Han gikk inn for å oppheve boplikten.

Kragerø Bys Venner ved Anne Kristine Ås fortalte at problemet med manglene overholdelse av boplikten ikke bare var et øy problem. Problemet var også på fastlandet.

Ordføreren ble takket av med blomster, de andre som bidro med honning fra Skåtøy.

husk
Huskestua
mandag 27.03

Vi begynner
kl 17.00

Tor Dønvik viser bilder og
film fra Newfoundland.

Mellommyra fritidsforening

Mmf. avholder årsmøte i klubbhuset på Mellommyra fredag 21. april.

Alle medlemmer har fått invitasjon på mail.

Mmf. minner om at alle fastboende på Skåtøy kan bli medlem av Mellommyra fritidsforening og være med å støtte å drifte det flotte og anlegget vi har. Andre kan bli støttemedlemmer.

Ta kontakt med Styret.

Mellommyra@gmail.com

følg oss på facbok

Du kan også støtte Mmf med grasrot andelen din.

Styre i Mellommyra fritidsforening ønsker alle en fin Vår og en god Påske

Det skjer på Skåtøy

SKÅTØY KAFÉ

Kafeen har blitt vår igjen!!!!

Siden det ble kjent for ca. en måned siden, at det var et salg på

gang, har utallige og ufattelige rykter svirret rundt på øya og andre steder om hva slags folk kjøperne kunne være?

Når formalia kom på plass etter noen ukers forhandlinger ble nytt eierskap gjort kjent. Det stemte dårlig med selv med de mest fantasifulle ryktene, men du verden hvor fornøyde folk er. — Solide, godt kjente lokale krefter, boende på Skåtøy har kjøpt alle aksjene i Skåtøy Kafe AS, selskapet som eier både eiendom, bygg og kafedrift.

Trekløveret Jan Cranner, Susanne Lund Cranner og Charlotte Sneve Fredriksen eier nå hver sin tredjedel, og de vil alle tre jobbe med drift av kafeen.

Det første spørsmålet som melder seg, er når åpner kafeen? Og hva med ditt og med datt? Det er for tidlig å svare på alle spørsmål, men med hardt arbeid og litt flaks er ikke helt umulig at kafeen kanskje kan **gløtte litt på døra til påske?**

Alt det andre vi lurer på må nødvendigvis komme etter hvert. Vi må huske på at bidraget fra oss kafegjester også er viktig for å skape innhold og trivsel på den møteplassen vi ønsker kafeen skal være. Vi ønsker lykke til for de nye eierne, med deres tøffe satsing på øya vår.

Tor D

Velkommen til Huskestua 2023 (kl 1700 på Lokalet)

Følgende manager: 27. mars, 17. april, 8.mai.

27. mars kl 17. Tor Dønvik forteller og viser video og bilder fra Newfoundland.

Alle er velkommen til oss, gamle og nye besøkende.

Hilsen styret.

Sjekk på nett? **Tidligere Flaskeposter?** **Skole?**

Skåtøy Kirke

Gudstjenester i Skåtøy kirke.

To 6. april kl. 1800 (Skjærtorsdag); Prest Pål Wirkola, Offer til Kirkens bymisjon. Kveldsmåltid etter gudstjeneste
Sø 9. april kl.1130 (1. påskedag); Prest: Pål Wirkola
Offer til menighetsarbeid. Kaffe og kaker etter gudstjenesten.

Sø. 30. april kl. 1130.Konfirmasjonsgudstjeneste; Prest: Pål Wirkola.
Offer til menighetsarbeidet.

Velkommen Skåtøy menighetsråd!

Lokalet på Skåtøy (følg med på Facebook?)

Dugnad! — Kjære øyfolket!

Lørdag 25.mars klokken 11:00 blir det ute-dugnad her på Lokalet.

Vi skal rydde og ordne ute, se om vi får ned den bjørka på utsiden, og også vaske kjøkkenet hvis noen heller vil være inne. Det blir pølsefest og litt til etter jobben er gjort

Kom kom! og ta gjerne med rake, sag, hjelm etc. til arbeidet. Takk og vel møtt!

Fredag 31.mars er vi igjen klare for et **lynlotteri** med 3 fine påskekurver. Vi kjører rundt og tar lodder på ettermiddagen og gevinstene blir levert de heldige vinnerne samme kveld.

Vi tar vipps og kontanter.

Hilsen styret i Lokalet

Andre helårs tilbud, klikk på **blå tekst**

Filtmakeriet på Skåtøy May Hvistendal (se hjemmeside)

Catering Solutions Helleseeng (se hjemmeside)

Sjekk hjemmeside for detaljer: www.skatoiyfarta.no